

SM:n lausunto toimeentulotuen kokonaisuudistuksesta

Sisäministeriö kiittää sosiaali- ja terveysministeriötä mahdollisuudesta antaa lausuntonsa otsikkoaiheesta. Alla ehdotettua uudistusta tarkastellaan erikseen yhtäältä ulkomaalais- ja kansalaisuusasioiden näkökulmasta sekä toisaalta turvapaikan hakijoiden vastaanoton näkökulmasta.

Ulkomaalais- ja kansalaisuusasiat

Sisäministeriön käsityksen mukaan ehdotetuilla toimeentulotukilain muutoksilla ei olisi merkittävää vaikutusta ulkomaalaislain (301/2004) soveltamisen kannalta esimerkiksi lain yleisen toimeentuloedellytyksen (39 §) tai Euroopan unionin kansalaisen yli 3 kuukauden oleskeluoikeuden (158 a §) kannalta. Kyseisissä säännöksissä kyse on ylipäänsä turvautumisesta toimeentulotukeen ja sen tarpeeseen päättämisestä, ei esimerkiksi siitä, mikä on tuen tarkka taso tai mitkä seikat sen tasoon ja/tai saamiseen vaikuttavat. Sama koskee kansalaisuuslakia (359/2003) ja sen 13 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaista edellytystä toimeentulon luotettavasta selvittämisestä. Sen täyttymistä ei estä se, että toimeentulo on perustunut toimeentulotukeen, kunhan seikka selvitetään luotettavasti. Ei ole syytä olettaa, että ehdotetut muutokset erityisesti vaikuttaisivat kyseisen luotettavuusarvion tekemiseen.

Sisäministeriö ei myöskään ennakoivaa, että ehdotetuilla toimeentulolain muutoksilla olisi merkittävää vaikutusta suhteessa pysyvään oleskelulupaa (HE 62/2025 vp) sekä Suomen kansalaisuutta (HE 19/2025 vp) koskeviin ehdotettuihin muutoksiin, vaikka ne tietyiltä osin liittyvät toimeentulotukeen (erityisesti ehdotetut ulkomaalaislain 56 a §:n 4 momentti ja kansalaisuuslain 17 a §). Kyseisissä pykäläehdotuksissa on niin ikään kyse siitä, onko hakija ylipäänsä joutunut turvautumaan toimeentulotukeen.

Vastaanottoasiat

Kansainvälistä suojelua hakeva, tilapäistä suojelua saava ja ihmiskaupan uhri, jolla ei ole kotikuntaa, eivät ole oikeutettuja toimeentulotukeen. Heidän ihmisarvoisen elämänsä edellyttämä välttämätön toimeentulo ja hyvinvointi turvataan vastaanottolain (746/2011) mukaisilla vastaanottorahalla ja vastaanottopalveluilla. Toimeentulotuen perusosan suuruuteen tehtävillä muutoksilla olisi kuitenkin vaikutusta myös sisäministeriössä valmisteilla olevaan vastaanottorahan perusosan tason määrittämiseen (SM014:00/2025)

Vastaanottolain 20 §:n 3 momentin mukaan vastaanottorahaa hakevan ja hänen perheensä tulot ja varat otetaan huomioon vastaanottorahaa myönnettäessä toimeentulotuesta annetussa laissa säädettyllä tavalla. Toimeentulotukilain 11 §:n ehdotettu muutos perustoimeentulotuen

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sisäministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 26
00023 Valtioneuvosto

Kirkkokatu 12
Helsinki

0295 480 171
+358 295 480 171

09 160 44635
+358 9 160 44635

kirjaamo.sm@gov.fi
www.intermin.fi

ansiotulovähennyksen poistamisesta vaikuttaisi siten myös vastaanottokeskuksen asiakkaana olevan työllistyneen henkilön toimeentuloon. Muutos kohdentuisi erityisesti tilapäistä suojelua saaviin, joilla ei ole kotikuntaa, koska heidän oikeutensa tehdä työtä alkaa heti tilapäisen suojelun hakemuksen rekisteröinnistä. Kansainvälistä suojelua hakevalla työnteko-oikeus alkaa kuuden kauden kuluttua hakemuksen rekisteröinnistä tai kolmen kuukauden kuluttua hakemuksen rekisteröinnistä, jos henkilöllä on osoittaa voimassa oleva matkustusasiakirja. Tulojen huomioimiseen liittyvät muutosehdotukset yli 18-vuotiaille voisivat vähentää kannustavuutta ottaa vastaan lyhyitä palkallisia työtehtäviä.

Ylijohtaja

Minna Hulkkonen

Erityisasiantuntija

Pekka Lindroos

Jakelu

STM Sosiaali- ja terveysministeriö

VN/34692/2024-SM-71

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: